

## **GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY IMIELNO NA LATA 2023– 2028**

### **Wstęp**

Na mocy ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021r. poz.1249) do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym m. in. opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program określa wachlarz działań, których celem będzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz usprawni system pomocy dla osób zagrożonych lub uwikłanych w zjawisko przemocy domowej. Planowane działania stanowią kontynuację, ugruntowanie i intensyfikację Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017 – 2022.

Podejście władz lokalnych do zapobiegania i rozwiązywania problemu przemocy powinno zakładać powstawanie wspólnie działających struktur na tę rzecz. Podstawowym założeniem, które obliuguje administrację rządową i samorządową do podejmowania działań w zakresie rozwiązywania i przeciwdziałania temu problemowi, jest poszanowanie praw człowieka oraz fakt, że przemoc domowa nie jest prywatną sprawą rodziny, nie jest też prywatnym konfliktem pomiędzy małżonkami. Konsekwencje społeczne dla ofiar przemocy mogą towarzyszyć im przez całe życie, skutecznie destabilizując, utrudniając, a w skrajnych przypadkach wykluczając z funkcjonowania w różnych sferach życia. Doświadczanie przemocy domowej jest tym bardziej dramatyczne, że występuje w miejscu, które z założenia powinno dawać jednostce wsparcie, bezpieczeństwo i stwarzać optymalne warunki do rozwoju i społecznego funkcjonowania, a jej sprawcami są członkowie rodziny, osoby bliskie i zaufane. Doskonalenie obecnego systemu ochrony i pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie, przy jednoczesnym zapewnieniu stałych form oddziaływań wobec osób ją stosujących, ma przyczynić się do coraz bardziej zintegrowanego systemu pomocowego na rzecz rodzin.

### **I. Podstawy prawne programu**

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Obowiązek jego przygotowania stanowi realizację zapisów art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Na treść i realizację Programu mają wpływ następujące akty prawne :

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997r.,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej,
- ustawa z dnia 6 czerwca 1997r. Kodeks postępowania karnego,
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii,

- Rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 6 listopada 2020r. w sprawie wydawania nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia lub zakazu zbliżania się do mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia,
  - Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 31 marca 2011r. w sprawie procedury postępowania przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie,
  - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieskie Karty”.
- Gminny Program będzie realizowany w oparciu o powyższe dokumenty.

## II. Diagnoza problemów społecznych na terenie Gminy Imielno

### 1) Skala zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy (mocne, słabe strony)

Jedną z kluczowych instytucji świadczących pomoc dla rodzin z problemem przemocy w rodzinie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielnie oraz funkcjonujący w jego ramach Zespół Interdyscyplinarny. W pracy na rzecz rodzin doświadczających przemocy w rodzinie pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej współpracują z instytucjami i służbami takimi jak: policja, prokuratura, Sąd Rejonowy – kuratorzy, placówkami ochrony zdrowia oraz placówkami oświaty.

Dokładne zdiagnozowanie skali przemocy domowej jest bardzo trudne. W społeczeństwie w dalszym ciągu dominuje przekonanie, że problemy rodzinne powinny być rozwiązywane w rodzinie, bez ingerencji zewnętrznych instytucji.

Przemoc w rodzinie traktowana jest jako sprawa wstydliva, drażliwa. Z tego powodu właściwe zdiagnozowanie skali tego zjawiska nie jest możliwe. Praktycznie liczby podawane w statystykach nie odzwierciedlają tego zjawiska w całej jego rozciągłości. Dane o przemocy dotyczą tylko ujawnionych przypadków, gdzie ofiary zdecydowały się na podjęcie działań. Większość przemocy jest jednak nieujawniana, a dramaty wielu osób rozgrywają się w czterech ścianach ich domów.

Skalę zjawiska przemocy na terenie gminy Imielno przedstawiają poniższe tabele :

#### Liczba wszczętych procedur „Niebieskich Kart”

Podmiot sporządzający „Niebieską Kartę”	Rok		
	2019	2020	2021
Policja	17	9	2
Pracownicy socjalni	4	5	0
Oświata	0	0	0
Służba zdrowia	0	0	0
<b>Razem</b>	<b>21</b>	<b>14</b>	<b>2</b>

Analizując powyższe dane można zauważyć zdecydowany spadek liczby zakładanych kart. Dane wskazują, że najczęściej „Niebieskich Kart” zakłada policja, zazwyczaj podczas interwencji. Pracownicy socjalni wszczęli procedurę w 4 przypadkach w 2019r. i 5 przypadkach w 2020r. Na przełomie trzech lat nie odnotowano założonych „Niebieskich Kart” przez instytucje oświaty i służby zdrowia.

#### Liczba ofiar przemocy w rodzinie z podziałem na płeć

Ofiary przemocy w rodzinie	Rok		
	2019	2020	2021
Kobiety	19	9	8
Mężczyźni	2	2	1
Dzieci do 18 lat	4	5	1

Powyższa tabela wskazuje, że w zdecydowanej większości ofiarami przemocy domowej są kobiety. Kolejno są małoletnie dzieci, a najmniejszą liczbę ofiar doznających przemocy stanowią mężczyźni.

#### Liczba sprawców przemocy w rodzinie z podziałem na płeć

Ofiary przemocy w rodzinie	Rok		
	2019	2020	2021
Kobiety	2	4	1
Mężczyźni	20	17	7
Razem	22	21	8

W kwestii płci sprawców przemocy, przeważają mężczyźni.

Jeśli sytuacja nie ulega poprawie, pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej składają zawiadomienie do Prokuratury Rejonowej o możliwości popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego.

#### Ilość złożonych zawiadomień o możliwości popełnienia przestępstwa w trybie art. 207 kodeksu karnego

Rok		
2019	2020	2021
2	1	0

Analizując powyższe dane, na przełomie lat widać tendencję malejącą. Jest to pozytywne zjawisko. Istotne jest, aby udawało się utrzymać taką sytuację.

### **Ilość udzielonych konsultacji w Rodzinnym Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym do spraw uzależnień i przemocy**

<b>Rok</b>		
<b>2019</b>	<b>2020</b>	<b>2021</b>
181	147	118

Mieszkańcy Gminy Imielno mają możliwość skorzystania z pomocy terapeutów przyjmujących w Rodzinnym Punkcie Informacyjno – Konsultacyjnym do spraw uzależnień i przemocy w rodzinie. Specjaliści udzielają porad dla osób doznających przemocy, ale również sprawców przemocy, osób uzależnionych i współuzależnionych. Efektywność oddziaływań terapeutycznych w głównej mierze zależy od chęci osób zgłaszających się. Zdarza się niestety, że nawet długotrwałe motywowanie osoby do udziału w spotkaniach nie przynosi zamierzonego efektu z uwagi na jej postawę, obawy. Dlatego bardzo dużą rolę odgrywa tu praca socjalna ukierunkowana na przełamanie bariery. Mimo trudności powyższe dane jasno pokazują jak ważne i wskazane jest funkcjonowanie Rodzinnego Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego do spraw uzależnień i przemocy.

#### **2) Praca z problemem przemocy w rodzinie.**

<b>Mocne strony</b>	<b>Słabe strony</b>
Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Występujące przypadki przemocy na terenie gminy
Stosowanie procedury Niebieskiej Karty	Niezgłaszane przypadki przemocy
Funkcjonowanie na terenie gminy Rodzinnego Punktu Informacyjno - Konsultacyjnego ds. uzależnień i przemocy	Ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy, niechęć do współpracy
Znajomość specyfiki środowiska i obszarów problemowych wśród kadry zajmującej się przeciwdziałaniem przemocy	Występowanie tzw. „przemocy pokoleniowej,
Systematyczne podnoszenie kwalifikacji przez kadrę zajmującą się problematyką przemocy w rodzinie	Brak mieszkań socjalnych, komunalnych, chronionych dla ofiar przemocy i ich rodzin,
Pozytywne zmiany w polityce prorodzinnej państwa	Współwystępowanie przy przemocy także innych dysfunkcji (uzależnienia),
Działalność GKRPA w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień	Brak środka przymusu do udziału sprawców w zajęciach korekcyjno - edukacyjnych,
Działalność szkół w zakresie przeciwdziałania przemocy	Powszechny pogląd o braku konsekwencji ponoszonych przez sprawcę będący czynnikiem osłabiającym podejmowanie działań przeciwko niemu

### **III. Cel główny i cele szczegółowe programu.**

**Celem głównym programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest podejmowanie wszelkich działań prowadzących do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinach na terenie Gminy Imielnio.**

Realizacja tego celu następować będzie poprzez realizację celów szczegółowych.

#### **Cele szczegółowe :**

##### **1. Podejmowanie i koordynacja działań lokalnych podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

###### **Działania:**

1. Nawiązywanie i pogłębianie współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
2. Sprecyzowane działania i ciągłość pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych.
3. Realizacja procedury „Niebieskie Karty”.

###### Realizatorzy :

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Urząd Gminy
- Komenda Powiatowa Policji
- Placówki oświatowe
- Służba Zdrowia
- Sąd
- instytucje zewnętrzne

##### **2. Profilaktyczne i edukacyjne działania wśród społeczności lokalnej podnoszące wiedzę, świadomość i wrażliwość na temat zjawiska przemocy w rodzinie.**

###### **Działania :**

1. Przygotowywanie i udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym z zakresu przeciwdziałania przemocy.
2. Publikowanie informacji o zjawisku przemocy i lokalnym systemie wsparcia przy wykorzystaniu stron internetowych i środków masowego przekazu.
3. Gromadzenie i publikowanie informacji na temat instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy.
4. Promowanie wśród społeczności lokalnej alternatywnych form spędzania wolnego czasu.
5. Prowadzenie działań profilaktycznych poprzez organizację zajęć, warsztatów, pogadanek.
6. Realizacja projektów socjalnych o charakterze profilaktycznym.

###### Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- instytucje zewnętrzne

##### **3. Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**

###### **Działania:**

1. Realizacja działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie poprzez Rodzinny Punkt

Informacyjno - Konsultacyjny ds. uzależnień i przemocy (prowadzenie poradnictwa w szczególności terapeutycznego, rodzinnego i socjalnego).

2. Pomoc ofiarom przemocy w uzyskaniu ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez umożliwienie bezpiecznego schronienia (udzielanie informacji o ośrodkach wsparcia, pomoc w uzyskaniu pobytu).

3. Podejmowanie przez pracowników socjalnych interwencji kryzysowej, wsparcia w środowisku.

4. Pomoc w uzyskaniu innego mieszkania.

5. Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny
- Rodzinny Punkt Informacyjno – Konsultacyjny do spraw uzależnień i przemocy
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Komenda Powiatowa Policji
- instytucje zewnętrzne

#### **4. Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.**

**Działania:**

1. Kierowanie sprawców do odbycia programów korekcyjno – edukacyjnych.

2. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia.

3. Zawiadamianie prokuratury lub innych organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa.

4. Zawiadomienie sądu rodzinnego o rozpoznanie sytuacji nieletnich.

5. Kierowanie spraw do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny

#### **5. Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie.**

**Działania:**

1. Udział przedstawicieli służb w szkoleniach, konferencjach, superwizjach, warsztatach.

Realizatorzy:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Zespół Interdyscyplinarny

Wyżej wymienione cele będą realizowane przy pomocy działań o charakterze:

- profilaktycznym – promowanie, propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy, nowatorskich i systemowych rozwiązań,

- edukacyjnym – upowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym brak akceptacji dla przemocy,

- pomocowym - specjalistyczne poradnictwo, działania profilaktyczno – terapeutyczne,

- korekcyjno – edukacyjnym - informowanie o miejscach i możliwościach udzielania pomocy,

- wspierającym – wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmacnianie i aktywizowanie instytucji i organizacji, współpraca i wymiana doświadczeń oraz informacji.

#### IV. Rezultaty

Oczekiwane rezultaty:

1. Skoordynowanie działań instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
2. Poszukiwanie nowych form działań służących przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.
3. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
4. Szybkie i skuteczne podejmowanie działań zmierzających do zapewnienia bezpieczeństwa oraz zatrzymania przemocy w rodzinie.
5. Realizacja działań pomocowych dla ofiar przemocy: poradnictwo, konsultacje, praca socjalna, terapie.
6. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym i zagrożonym zjawiskiem przemocy domowej.
7. Zapewnienie ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy oraz odseparowanie sprawców przemocy.
8. Eliminowanie postaw i zachowań skutkujących przemocą w rodzinie.
9. Podniesienie kompetencji i profesjonalizacja kadry służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.

#### V. Harmonogram działań

Lp.	Cel	Działania	Termin realizacji	Koszt i źródło finansowania	Realizator
1.	Podejmowanie i koordynacja działań lokalnych podmiotów na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Nawiązywanie i pogłębianie współpracy pomiędzy gminnymi instytucjami i organizacjami pozarządowymi w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</li><li>2. Sprecyzowanie działania i ciągłość pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Grup Roboczych.</li><li>3. Realizacja procedury „Niebieskiej Karty”.</li></ol>	2023-2028	Bez dodatkowych kosztów	GOPS, GKRPA, Urząd Gminy, KPP, służba zdrowia, placówki oświatowe, Sąd, instytucje zewnętrzne
2.	Profilaktyczne i edukacyjne działania wśród społeczności lokalnej	<ol style="list-style-type: none"><li>1. Przygotowywanie i udostępnianie materiałów o charakterze edukacyjnym z</li></ol>	2023-2028	Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, instytucje zewnętrzne.

	podnoszące wiedzę, świadomość i wrażliwość na temat zjawiska przemocy w rodzinie	zakresu przeciwdziałania przemocy. 2. Publikowanie informacji o zjawisku przemocy i lokalnym systemie wsparcia przy wykorzystaniu stron internetowych i środków masowego przekazu. 3. Gromadzenie i publikowanie informacji na temat instytucji udzielających pomocy ofiarom przemocy. 4. Promowanie wśród społeczności lokalnej alternatywnych form spędzania wolnego czasu. 5. Prowadzenie działań profilaktycznych poprzez organizację zajęć, warsztatów, pogadarek. 6. Realizację projektów socjalnych o charakterze profilaktycznym.		Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	
3.	Podjęmowanie działań interwencyjnych korekcyjnych wobec ofiar przemocy w rodzinie.	1. Realizacja działań edukacyjnych służących wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie poprzez Punkt Konsultacyjny	2023-2028	Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii; środki własne gminy	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny, punkt konsultacyjny, GKRPA, KPP, instytucje zewnętrzne



		<p>ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie (prowadzenie poradnictwa w szczególności terapeutycznego, rodzinnego i socjalnego).</p> <p>2. Pomoc ofiarom przemocy w uzyskaniu ochrony przed dalszym krzywdzeniem poprzez umożliwienie bezpiecznego schronienia (udzielanie informacji o ośrodkach wsparcia, pomocy w uzyskaniu pobytu).</p> <p>3. Podejmowanie przez pracowników socjalnych interwencji kryzysowych i wsparcia w środowisku.</p> <p>4. Pomoc w uzyskaniu innego mieszkania.</p> <p>5. Kierowanie osób doświadczających przemocy w rodzinie do instytucji udzielających specjalistycznego wsparcia.</p>			
4.	<p>Podejmowanie działań interwencyjnych i korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie</p>	<p>1. Kierowanie sprawców do odbycia programów korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>2. Kierowanie sprawców przemocy w rodzinie do instytucji</p>	2023-2028	<p>Środki Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii</p>	<p>GOPS, Zespół Interdyscyplinarny</p>

		udzielających specjalistycznego wsparcia. 3. Zawiadamianie prokuratury lub innych organów ścigania o możliwości popełnienia przestępstwa. 4. Zawiadomienie sądu rodzinnego o rozpoznanie sytuacji nieletnich. 5. Kierowanie spraw do GKRPA.			
5.	Podnoszenie kompetencji przedstawicieli służb zajmujących się problematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1. Udział przedstawicieli służb w szkoleniach, konferencjach, superwizjach, warsztatach.	2023-2028	Środki Gminnego programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii	GOPS, Zespół Interdyscyplinarny

#### **VI. Adresaci programu.**

1. Ofiary przemocy w rodzinie.
2. Sprawcy przemocy w rodzinie.
3. Przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy.
4. Mieszkańcy Gminy Imielno.

#### **VII. Finansowanie programu.**

Zadania realizowane w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie finansowane będą ze środków budżetu gminy oraz środków pozabudżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Imielnie do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy w Imielnie sprawozdanie z realizacji Programu.